

COOPERAREA CIVILI-MILITARI ÎN CONTEXTUL MEDIULUI ACTUAL DE SECURITATE

CIVIL-MILITARY COOPERATION IN TODAY'S SECURITY ENVIRONMENT

COOPÉRATION CIVILO-MILITAIRE DANS LE CONTEXTE DE L'ENVIRONNEMENT DE SÉCURITÉ ACTUEL

Lt.col. drd. Eugen POPESCU*

În contextul mediului actual de securitate, cooperarea civili-militari reprezintă o preocupare permanentă în ceea ce privește desfășurarea operațiilor multinaționale în condiții optime. În prezent, acțiunile desfășurate la nivel internațional, care au inclus și operații militare, indiferent de spațiul, de durata și de violența confruntărilor, au indicat o amploare remarcabilă a nevoii coordonării operațiilor militare cu acțiunile autorităților locale/centrale și cu cele ale instituțiilor internaționale și neguvernamentale.

Prin urmare activitatea de cooperare civili-militari reprezintă capacitatea adecvată care coordonează acțiunile consemnate anterior. Prin intermediul activităților de cooperare civili-militari, comandantul construiește relații în zona de operații unde se desfășoară acțiunile militare. Aceste contacte sunt sprijinite de cele stabilite între NATO și actorii civili. Pe lângă contactele instituționale care se realizează între Comandamentele multinaționale și diferiți actori civili, între aceste entități există și legături neprotocolare, care prevăd cunoașterea sistemelor de lucru, de planificare și a acțiunilor de instruire în comun.

In the context of the current security environment, civil-military cooperation is an ongoing concern regarding the conduct of multinational operations in optimal conditions. Currently, actions at international level, which included the military operations, regardless of space, duration and violence clashes, showed a major outstanding need to coordinate the military operations with the actions of local/central and the international institutions and NGOs.

Therefore, the work of civil-military cooperation is adequate capacity to coordinate actions previously recorded. Through the activities of civil-military, the commander builds relations in area of operations where military operations are conducted. These are supported by the contact established between NATO and civilian actors. Besides institutional contacts taking place between multinational Headquarters and various civilian actors, however, between these entities there are informal links that provide knowledge systems of work, planning and joint training activities.

La coopération civilo-militaire dans le contexte de l'environnement de sécurité actuel joue un rôle significatif dans le déroulement des opérations multinationales. Des événements internationaux récents, qui ont entraîné des opérations militaires, indépendamment de l'endroit, de la durée et de l'intensité du conflit, ont montré une nécessité accrue d'une coordination des actions militaires, à la fois avec les activités des autorités locales (centrales) et avec celles des organisations internationales, non gouvernementales et privées, à savoir celles des volontaires.

Pour cela, la capacité appropriée de coordonner ces activités est représentée par la coopération civilo-militaire. À travers les activités de coopération civilo-militaire, le commandant établit des relations dans la zone d'opérations où se déroulent les actions militaires. Ces contacts sont soutenus par ceux établis entre l'OTAN et les acteurs civils. Même si entre les commandements multinationales et des divers acteurs civils il y aient des relations institutionnelles, des rapports moins formels entre les deux partis pourraient également fonctionner, fondés sur la connaissance des procès d'activité, de planification et des programmes de formation conjoints.

Cuvinte-cheie: cooperarea civili-militari; operații multinaționale; organizații internaționale; NATO.

Keywords: civil-military co-operation; multinationals operations; international organizations; NATO.

Mots-clés: la coopération civilo-militaire; opérations multinationales; organisations internationales; l'OTAN.

*Ministerul Apărării Naționale
e-mail: popescu10512003@yahoo.com

În prezent, provocările la adresa securității NATO sunt dificil de prezis, deoarece vin dintr-o varietate largă de amenințări atât militare, cât și nonmilitare. Aceste provocări pot include rivalități etnice, politice și religioase, dispute teritoriale, conflicte asupra resurselor, a eforturilor inadecvate sau eșuate de reformă, încălcarea drepturilor omului și slăbirea statelor. Acest lucru poate, la rândul său, duce la instabilitatea locală și regională.

Plecând de la raționamentul pe care președintele Kennedy l-a evidențiat în timpul Războiului din Vietnam (1959-1975), menționez faptul că, pentru îndeplinirea obiectivelor militare strategice, provocarea privind desfășurarea operațiilor militare în mediul civil¹ a comportat nu doar mijloace militare. Astfel, în discursul său de la absolvirea studenților Academiei Navale a Statelor Unite, din 1961, președintele a declarat: „Voi va trebui să serviți nu doar ca și comandanți, dar, de asemenea, consilieri pentru guvernele străine ... Voi va trebui să înțelegeți nu numai această țară, ci și alte țări. Va trebui să știți câte ceva despre strategie, tactică și logistică, dar, de asemenea, și despre economie politică, diplomație și istorie. Va trebui să cunoașteți tot ce se poate ști despre puterea militară și, de asemenea, trebuie să înțelegeți limitele puterii militare”². Tot ceea ce a spus președintele Kennedy despre cooperarea dintre forțele militare și despre actorii civili, pe timpul desfășurării operațiilor militare, s-a confirmat ulterior, devenind tot mai evidentă și apreciată de către majoritatea statelor care au participat la operațiile multinaționale din Kosovo, din Irak și din Afganistan.

Cooperarea civili-militari în cadrul operațiilor multinaționale

Pe măsura trecerii timpului, ansamblul și acțiunile de cooperare civili-militari au dobândit și au obținut noi valențe, ajungând o parte a operațiilor militare (devenind o ramură nouă în cadrul acestora) și, în mod special, a activităților de sprijin a păcii, înglobând suportul atribuit de către forțele multinaționale statelor sau autorităților locale din aria sau din teatrul de operații.

În mediul politic și militar de astăzi, desfășurarea operațiilor militare au loc în medii diferite, unde influențele (economice, sociale și fizice) pot declanșa tulburări, care se manifestă în societăți și în regiuni în care nu au existat precedente de

astfel de conflicte. În desfășurarea activităților de cooperare civili-militari, implicarea instituțiilor politice nu constituie un avantaj. Specialiștii funcționali CIMIC și forțele multinaționale sunt întrebuințați pentru asigurarea suportului necesar reconstrucției infrastructurii civile și pentru repornirea economiei.

Experiența a confirmat faptul că mediul de desfășurare a misiunilor poate pendula fundamental. O caracteristică comună totuși există, în categoria actorilor angajați atât în zona de operații, cât și dincolo de aceasta. Pe timpul desfășurării operațiilor, forțele militare multinaționale trebuie să țină cont, pe lângă populația indigenă, și de celelalte părți participante la conflict, de prezența altor actori în zonă, precum mass-media, diplomați, organizații internaționale, nonguvernamentale și guvernamentale. Acești actori, pentru îndeplinirea misiunilor specifice, trebuie să comporte, tot mai mult, într-un stil coordonat și complementar, armonizat, la modul ideal, de un reprezentant special al secretarului general al ONU/SRSG³, de o organizație regională relevantă (de exemplu, OSCE, UE, Uniunea Africană) sau de alte entități multinaționale.

O altă trăsătură a activităților civili-militari certifică cooperarea cu o mare categorie de organizații nonguvernamentale sau internaționale, prezente în teatrul de operații. Uneori, în situații de asistență umanitară și cu un anumit avantaj operațional între forțele multinaționale și organizațiilor nonguvernamentale, cooperarea se desfășoară anevoios. Altfel spus, eficiența organizațiilor nonguvernamentale rezultă din ipoteza că acestea ajung în zonele de conflict, înainte de izbucnirea ostilităților, și se retrag după oprirea operațiilor militare.

În teorie, fiecare actor civil respectă un set de principii care îi guvernează activitatea și conduita, bazându-se pe un fundament teoretic (de exemplu, organizații nonguvernamentale religioase, agenții pentru ajutor umanitar) și pe un anumit domeniu de expertiză, de la ajutor umanitar la reconstrucție și dezvoltare, la sprijin economic, la probleme legate de educație și la multe alte aspecte. Înțelegerea motivației actorilor civili oferă forțelor militare multinaționale posibilitatea de a minimaliza

fricțiunile atunci când interacționează cu aceștia. Obligațiile pe care și le asumă actorii civili nu se regăsesc doar în zona de asistență umanitară sau de intervenție în situații de dezastre. Acestea cuprind o gamă vastă de acțiuni, de la asistență imediată pentru salvarea de vieți omenești până la proiecte de dezvoltare economică pe termen lung și de stabilizare a infrastructurii, aspecte legate de educație sau de dezvoltare socială, în general. Toate acestea au un impact asupra situației generale și de aceea trebuie să facă parte din planul de interacțiune a forței militare.

În funcție de context, comandanții, pentru sprijinul acordat forțelor militare, pot cere și pot utiliza susținerea populației locale din zona de operații. În unele situații, pentru îndeplinirea obiectivelor, forțele militare pot fi dependente de resursele și de informațiile civile. Comandanții vor urmări să obțină cât mai mult *sprijin civil* pentru desfășurarea operațiilor.

În planificarea operațiilor militare, statele majore trebuie să evalueze cu multă responsabilitate implicațiile asupra mediului civil și să calibreze acele măsuri care să ducă la obiectivul urmărit.

În timp de pace, în situații de criză și în timp de război, structurile de cooperare civili-militari românești vor acționa pe teritoriul național, iar, în cazul operațiilor de răspuns la crize (NA5CRO⁴) și al apărării colective, în afara teritoriului statului român, așa cum sunt prezentate în figura 1⁵.

Acțiunile militare multinaționale desfășurate în mediul civil se vor derula pe parcursul tuturor fazelor unei operații. Forțele militare care desfășoară activități de cooperare civili-militari identifică acțiunile necesare pentru menținerea sprijinului civil. Este puțin probabil ca forța militară multinațională să poată câștiga libertatea totală de acțiune și de mișcare fără existența interacțiunii pozitive cu actorii civili, stabilirea unor relații bune cu aceștia putând să împiedice forța adversă să se bucure de avantaje tactice. De aceea comandantul

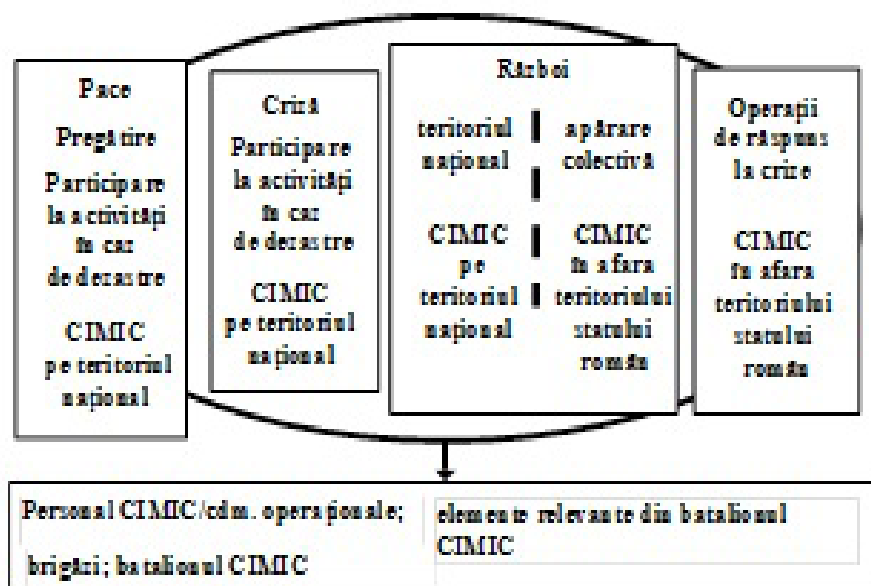

Fig. 1 Acțiunea structurilor de cooperare civili-militari românești în timp de pace, în situații de criză și la război⁶

Până în prezent, forțele terestre au participat la misiuni internaționale în teatrele de operații numai cu structuri de execuție (până la nivel de batalion) și cu ofițeri și subofițeri încadrați în comandamente multinaționale la diferite niveluri de comandă. Diversitatea de organizații implicate în zona de desfășurare a operațiilor a determinat o interferență a mai multor culturi atât autohtone, cât și *din afară*.

trebuie să folosească legăturile stabilite cu actorii civili prin mecanismul de cooperare civili-militari. În Armata României, CIMIC este responsabilitatea tuturor comandanților și a personalului din subordine⁷.

Personalul care desfășoară activități de cooperare civili-militari este permanent implicat în procesul de planificare operațională. Instrumentele

fundamentale de lucru ale cooperării civili-militari sunt estimările și evaluările, realizate individual sau colectiv, la gradul de complexitate cerut de nivelul – strategic, operativ, tactic – la care se desfășoară procesul de planificare în cadrul documentelor specifice sau integrate ca informații relevante în documentele de planificare a operațiilor, în comun cu alte specialități militare. Evaluările desfășurate de structurile CIMIC au rolul de a oferi comandantului informațiile necesare analizei situației generale în aria de responsabilitate, prin care sprijină comandantul în identificarea lipsurilor și a capacităților din mediul civil care pot afecta desfășurarea misiunii. Evaluarea situației civile se va executa anterior dislocării forțelor și desfășurării oricărei operații militare.

Personalul care desfășoară activitățile de cooperare civili-militari este organizat în funcție de misiune și se concentrează, în special, pe faza de tranziție a operației militare. Reușita misiunilor de cooperare civili-militari constă în formarea aptitudinilor specifice, cum ar fi: negocierea, medierea, tehnicile de intervievare, teoria și practica comunicării, necesare ofițerilor de legătură, pentru o mai bună relaționare cu actorii civili. Toate forțele militare din zona de operații întrunite trebuie să cunoască specificul misiunilor de cooperare civili-militari. Tipul și temeinicia pregătirii în acest scop sunt stabilite în funcție de misiune. Instruirea și educarea acestor unități, premergătoare dislocării, trebuie să cuprindă un modul CIMIC teoretic și instruirea integrată prin planificarea și prin executarea de exerciții sau de instruire, specifice pentru pregătirea desfășurării misiunii.

Structurile de cooperare civili-militari desfășoară misiuni în timp de pace, la criză (în țară și peste granițele statului), în situații de război și în perioada postconflict.

Pe timp de pace, prin desfășurarea activităților de cooperare civili-militari se realizează și se dezvoltă cadrul de cooperare dintre forțele militare și instituțiile civile, centrale sau locale, organizații internaționale, organizații interguvernamentale, organizații neguvernamentale/ONG, companii private de voluntari. De asemenea, structurile de cooperare civili-militari pot desfășura, în diferite situații, studii și pot elabora recomandări în ceea ce privește intervenția forțelor militare în sprijinul populației și al autorităților locale din zona de

operații, actualizarea și prezentarea periodică a acestora comandantului structurii militare.

În situații de criză, structurile CIMIC sprijină autoritățile centrale sau locale, pentru diminuarea afecțiunilor populației, prin realizarea demersului de cooperare civili-militari în vederea aranjării și îndrumării întreprinderilor cu instituțiile publice locale și cu autoritățile prezente în zonă.

Pe timp de război, sarcinile⁸ structurilor de cooperare civili-militari se concretizează prin:

- asigurarea măsurilor necesare în cadrul Centrului național militar de comandă și în cadrul comandamentelor operaționale, pentru realizarea și menținerea relațiilor de cooperare dintre forțele luptătoare și autoritățile civile cu celelalte organizații civile participante la realizarea stabilității și normalizării situației în zona de operații;

- asigurarea asistenței negocierilor, acordurilor și înțelegerilor dintre părțile beligerante;

- sprijinirea autorităților civile în acordarea asistenței umanitare: transport, hrană, cazare, asistență medicală etc.;

- participarea la elaborarea documentelor, ordinelor, dispozițiilor și cererilor privind cooperarea dintre forțele militare și autoritățile civile;

- identificarea necesităților de protecție a obiectivelor culturale și a bunurilor materiale ale populației civile;

- recunoașterea și desemnarea zonelor cu posibilități de adăpostire, de hrănire și de cazare;

- participarea la acțiuni privind controlul populației și al resurselor;

- sprijinirea acțiunilor antiteroriste.

Misiunile⁹ structurilor CIMIC în perioada postconflict sunt:

- sprijinirea autorităților civile prin acordarea de asistență în domeniile în care acestea nu sunt în măsură să-și exercite responsabilitățile;

- participarea la refacerea infrastructurii, prin proiecte CIMIC;

- participarea la acțiuni de mediere și de negociere;

- sprijinirea acțiunilor de repatriere, de revenire și de integrare a populației în localitățile de reședință;

- coordonarea planurilor de transfer al responsabilităților și al funcțiilor către autoritățile civile.

Creșterea rolului și importanței cooperării civili-militari în operațiile multinaționale

Schimbările din ultimele decenii ale secolului trecut și cele din debutul actualului secol au avut, ca factor principal, mediul de securitate, care a fost în continuă modificare, dobândind câteva caracteristici foarte importante, dintre care enumerăm: imprevizibilitatea, incertitudinea, impredictibilitatea și, mai mult decât orice, amplificarea unor noi pericole și amenințări, dintre ele, pe primul loc, situându-se terorismul. Prin urmare aceste schimbări au avut, drept consecințe principale, următoarele: desființarea Tratatului de la Varșovia, destructurarea imperiului sovietic, încetarea Războiului Rece și trecerea de la o lume a bipolarității la una monopolară, deoarece toate acestea sunt foarte bine cunoscute și analizate, rămânând puține aspecte de noutate și de profunzime, care ar mai putea fi aduse în discuție.

În acest mediu de securitate reprobabil, consecință a acțiunilor teroriste și a amenințărilor hibride pe care unele regimuri totalitare îl prefigurează pentru pacea și pentru democrația lumii, instituțiile internaționale esențiale (ONU, OSCE, UE) au protestat prin intervenția Blocului Nord-Atlantic sau a unor coaliții, provocând războiul antiterorist și multe intervenții în regiunile unde valorile democrației erau grav afectate. Prin numeroase planuri, s-a demonstrat faptul că asimetria operațiilor militare este dominantă, lucru care nu reprezintă o schimbare, ci, mai mult decât în alte momente ale istoriei, a dobândit forme și acțiuni noi, cu rezultate directe asupra modalității de răspuns a comunității internaționale, cuprins, sau, în mod special, prin desfășurarea operațiilor multinaționale.

Operațiile militare multinaționale desfășurate în ultimele decenii au arătat suficient de multe exemple, în acest sens, dar asupra lor nu am insistat în prezentul articol, el dorindu-se o situație generală a noii fizionomii a operațiilor militare de stabilitate, în ansamblul acțiunilor militare. Pe măsura participării la operații de stabilitate, s-a impus un concept cu mare pondere în pregătirea, în executarea și în finalizarea acestor operații, respectiv cooperarea civili - militari.

Totodată, cooperarea civili-militari înseamnă o interfață între Forța întrunită multinațională (atunci când este constituită), instituții și populația civilă, care acționează în cadrul zonei de operații și se regăsește în operațiile civile, în afacerile militare și

în afacerile civile, unde acționează sub o anumită egidă și comandă. Conceptul de cooperare civili-militari presupune doctrină, structură, forțe (unități, subunități, echipe mobile și specialiști CIMIC, precum și specialiști funcționali) și trebuie să realizeze interoperabilitatea cu conceptele similare ale Alianței și ale membrilor acesteia.

Concepția acțiunilor de cooperare civili-militari românești, pe teritoriul național sau în afara granițelor țării, se desfășoară în concordanță cu misiunea CIMIC, care constă în crearea și în susținerea condițiilor care trebuie să contribuie la realizarea obiectivelor din cadrul misiunii generale, precum și cu principiile generale CIMIC, definite în Doctrina CIMIC NATO¹⁰. Aceasta presupune activități în sprijinul acțiunilor militare prin stabilirea și prin menținerea contactelor cu actorii civili, la nivel corespunzător, pe timpul pregătirii și desfășurării operațiilor, și în intervențiile pentru întrajutorarea populației și a instituțiilor publice locale și centrale, executate pentru asigurarea ordinii de drept, după încheierea conflictelor, având misiunea de normalizare a situației în aceste zone.

În acord cu Strategia Națională de Apărare a Țării, cu Carta Albă a Apărării, cu Strategia Militară a României, cu Doctrina Armatei României și cu obligațiile internaționale, acțiunile esențiale ale structurilor care desfășoară activități de cooperare civili-militari sunt: stabilirea și menținerea relațiilor dintre forțele militare și autoritățile civile; crearea și dislocarea forțelor CIMIC, în sprijinul intereselor naționale românești; realizarea sarcinilor CIMIC, în afara granițelor țării, în sprijinul operațiilor de răspuns la crize (non art. 5), care se desfășoară sub mandatul unor organizații internaționale, cum ar fi: OSCE, UE și ONU, dar și sub conducere NATO, în cadrul apărării colective (art. 5); îndeplinirea misiunilor de cooperare civili-militari pe teritoriul național, în timp de pace, de criză și de război.

Activitățile de cooperare civili-militari sunt un punct distinct în cadrul Planului de Operații al Comandamentului și se execută pentru susținerea îndeplinirii misiunilor sale, fiind necesar ca forțele care desfășoară activități de cooperare civili-militari să fie înglobate total în cadrul comandamentelor și să dețină o concepție asupra zonei de operații. Pentru a nu se compromite misiunea, activitatea organizațiilor guvernamentale, neguvernamentale, internaționale și private de voluntari trebuie susținută, în limitele resurselor disponibile.

Prin urmare rolul activităților de cooperare civili-militari este de a realiza relații eficiente cu o multitudine de organizații civile, dar și cu populația și cu autoritățile locale, esențiale în soluționarea conflictelor. În acțiunea de cooperare civili-militari, este nevoie de structuri apreciate, administrate și organizate astfel încât îndeplinirea misiunii să fie oportună. Astfel, resursa umană reprezintă caracteristica cea mai importantă a cooperării civili-militari, iar, fără personal bine instruit, pregătit și cu abilități lingvistice dezvoltate, care să posede un bagaj de date și de informații în domeniul acesta, nu rezultă beneficiile așteptate.

Structurile care desfășoară activități de cooperare civili-militari vor fi întrebuițate de către forțele multinaționale pe care le susțin în efectuarea aprecierilor, în ceea ce privește atât populația civilă în zona de operații, cât și evaluările prin care se apreciază dezvoltarea mediului civil, respectiv determinarea și asigurarea contactului cu organizațiilor guvernamentale, neguvernamentale și instituțiile civile din zonă. Totodată, elementele de cooperare civili-militari pot derula și pot întreprinde unele proiecte CIMIC cu o întrebuițare stringentă în ajutorarea mediului civil, în acord cu sarcina structurii pe care o mărește. În acest sens, un lucru foarte important de amintit este faptul că forțele care desfășoară activități de cooperare civili-militari țin cont de principiile asistenței umanitare însă acestea nu se manifestă ca o organizație nonguvernamentală.

Din cauza declanșării și dezvoltării războiului antiterorist, fizionomia și modul de manifestare pe timpul operațiilor multinaționale au înregistrat o modificare fundamentală, consecința deschisă a modificării privind modalitatea de desfășurare a acțiunilor având un adversar peste tot și nicidecum, extraordinar de dificil de recunoscut și de numărat, care apelează la metode atipice de luptă și care nu respectă specificațiile dreptului internațional, legile și principiile luptei armate. Comportamentul normal la asemenea procedeu de acțiune este de a acționa folosind instrumente adecvate la acest cadru, în paralel cu grija față de populația civilă, de ocrotirea mediului înconjurător, în constantele cerute de perpetuarea vieții în respectiva zonă și de respectarea drepturilor omului, fără de care democrația și pacea care trebuie să fie promovate nu sunt posibile. Lupta de stradă se desfășoară pentru fiecare casă, adăpost, tunel, canal etc.,

în condiții inegale, în special din cauza faptului că teroriștii recunosc foarte bine terenul, în comparație cu forțele proprii, dispun de o poziție diferită față de viața omului, considerată valoare supremă în concepția Alianței și supusă disprețului adversarului.

Putem invoca faptul că și războiul împotriva terorismului este tot unul de gen gherilă, însă noi avem rezerve cu această corelație, în războiul de gherilă s-a acumulat o imensă experiență în unele zone ale lumii. De exemplu, în campania sa de cucerire a Asiei, Alexandru Macedon s-a întâlnit cu un tip de luptă pe care nu-l cunoștea, respectiv cu gherila dusă de către triburi, care atacau cu o mare frecvență și cu deosebită eficacitate vestitele trupe grecești. Și aceasta se întâmpla cu peste 2.300 de ani în urmă, în actualul teritoriu al Afganistanului. Cu timpul, acest tip de război s-a clasicizat, dispunând de legi și de principii care se încadrează în cele generale și în cele particulare ale luptei armate, pe când cel terorist este scos de sub orice legitate și egalitate, fiind profund imoral, criminal și incontrolabil.

Cooperarea civili-militari este o acțiune strategică, care, indiferent de abordarea doctrinară, constituie fundamentul activităților de responsabilitate a interacțiunilor dintre diferiți actori implicați sau periferici procesului de pace și de gestionare a tranziției de la conflict la pace.

Activitățile de cooperare civili-militari sunt deseori interpretate greșit ca fiind afaceri publice. În realitate, cooperarea civili-militari menține dialogul și interfața dintre componentele civilă, poliție și forțele armate – prezente în zone de operații, pe de-o parte, și dimensiunile politice, de securitate, umanitare, de dezvoltare sau de altă natură, pe de altă parte –, în scopul realizării unor politici mai ample și mai strategice, legate de menținerea păcii sau de consolidarea păcii, precum și de asistență umanitară sau de stabilizarea ori gestionarea conflictelor.

Cooperarea civili-militari este un exercițiu de management strategic, indiferent de nivel, al cărui operator trebuie să fie capabil „să gândească la nivel global și să acționeze la nivel local” (sau să gândească strategic, în timp ce acționează tactic) și să valorifice avantajele comparative ale fiecărei componente sau ale fiecărui partener pentru a maximiza părțile interesate și pentru a minimaliza spolierele procesului de pace, în modul și în timpul potrivit.

Un element de cooperare civili-militari nu va utiliza propriile resurse sau fonduri financiare, dimpotrivă va căuta să găsească mijloace prezente în zona în care acționează. Elementul de cooperare civili-militari, înainte de a se întâlni cu actori civili (instituții civile și locale, precum și delegat al populației din zonă), se pregătește, având la bază date și informații, pentru acest gen de convorbiri, sprijinind găsirea unor idei care să conducă la soluțiile cele mai bune. Scopul principal al acestor discuții îl constituie ajutorul pe care forțele militare îl acordă populației civile pentru găsirea celor mai bune decizii necesare rezolvării problemelor prezente în zonă. Nu de puține ori, resursele prezente în aria de operații sunt de ajuns în rezolvarea problemelor existente, de aceea se recurge la sprijinul altor instituții sau al altor organizații internaționale și nonguvernamentale. În această fază, amintim despre cooperarea coerentă pe care forțele care desfășoară activități de cooperare civili-militari se cuvine să o asigure cu organizațiile civile, care, nu de puține ori, posedă resurse materiale impresionante, și, lucrul cel mai remarcabil, doresc să le folosească. Prin urmare misiunea elementelor de cooperare civili-militari este de a ușura cadrul de informare cu privire la starea concretă a populației civile de către organizațiile civile și de a prioritiza, împreună cu acestea, nevoile pentru soluționarea situațiilor complicate.

Problemele interoperabilității și compatibilității sunt foarte importante în cadrul coalițiilor, unde interoperabilitățile trebuie realizate chiar în teatrul de operații militare, având în vedere că sunt și armatele unor țări care nu fac parte din NATO. Modul în care au funcționat coalițiile din ultima decadă a reliefat posibilitatea realizării condițiilor de acțiune sinergic, și rezultatele au fost, de regulă, cele așteptate, dar au adus în atenția celor care au condus și multe aspecte care trebuie rezolvate în timpul pregătirii pentru misiune.

Organizarea de depozite în zona de responsabilitate cu resurse materiale pentru asistența umanitară constituie un bun exemplu în acest sens, cu scopul de a ușura afecțiunea localnicilor care au avut de suferit, în contextul real din acel moment. Într-adevăr, resurse materiale în zonă nu vor fi găsite în realitate sau nu vor fi destule, dar, prin efortul comun și activ al elementelor de cooperare civili-militari cu autoritățile cetățenești, pot fi stabilite decizii necesare restrângerii sau înlăturării

afecțiunilor populațiilor din zonă. La nevoie, dacă situația o impune, se vor întrebuița atât materialele, cât și fondurile bănești ale forțelor militare prezente în zonă. Astfel, prin operațiile multinaționale, forța militară poate acorda susținere unor autorități locale prin oferirea de ajutor în natură, cum ar fi: medicamente, alimente, îmbrăcăminte, apă, mijloace de asigurare a salubrității etc.

Atunci când organizațiile civile dețin resursele necesare, există situații când acestea nu au posibilitatea de a le deplasa în condiții de maximă securitate. În acest sens, se pot întrebuița autovehiculele militare sau se pot organiza convoaiele militare pentru securitatea itinerarului de deplasare. Organizațiile civile din zonă dispun de resursele necesare, dar nu sunt pregătite să desfășoare proiecte, planuri sau măsuri care se impun pentru asigurarea nevoilor existente. Astfel, forțele care desfășoară activități de cooperare civili-militari vor putea sprijini și îndruma aceste instituții pentru rezolvarea situațiilor apărute.

În cazul în care nu există resurse sau acestea sunt insuficiente, forțele care desfășoară activități de cooperare civili-militari vor căuta la unele organizații nonguvernamentale alte surse privind finanțarea proiectelor.

Schimbarea fundamentală a statutului României, respectiv dobândirea calității de membru al NATO (2004) și al UE (2007), a avut, între alte consecințe de importanță excepțională, și pe aceea a modificării percepției aliaților față de disponibilitățile Armatei României de a îndeplini orice misiune, în orice condiții și în acord cu noua fizionomie a acțiunilor la care participă NATO sau diferite coaliții. Edificatoare sunt participările noastre în cele mai fierbinți zone ale planetei, Irak și Afganistan, în primul rând, care sunt considerate, pe drept cuvânt, contribuții esențiale ale României, prin intermediul armatei sale, la pacea și la democrația în lume.

Îndeplinirea cerințelor de securitate de astăzi depinde, în mare măsură, de implicarea unui spectru larg de sisteme atât civile, cât și militare, precum și de cooperarea și de coordonarea concisă dintre varietatea de jucători civili și militari din teatrul de operații. Prin urmare forțele multinaționale au nevoie de o abordare cuprinzătoare, actorii civili și personalul militar trebuie să colaboreze pentru a planifica și a acționa împreună la consensul privind modalitatea de sprijin pentru realizarea obiectivelor

comune legate de securitatea și de stabilitatea în regiunea de conflict.

Fizionomia operațiilor multinaționale se va modifica, evident, de la o acțiune la alta, la fel cum se va întâmpla și cu activitățile de cooperare civili-militari. Această axiomă ne determină ca, în actualul grant sau în demersurile științifice ulterioare, să aducem în atenție acele schimbări care să aibă relevanță atât pentru cercetarea noastră, cât și pentru potențialii cititori.

Concluzii

În prezent, operațiile militare multinaționale se desfășoară într-un cadru coerent, ceea ce face ca această cooperare dintre civili și militari să se bazeze pe solicitări și pe nevoi de schimbare. În această direcție, activitatea de cooperare civili-militari în situații distincte poate fi restrânsă în anumite zone.

Ca urmare a acceptării și a înțelegerii la nivel mondial, cooperarea civili-militari constituie o parte integrantă a fiecărei forțe militare multinaționale. Cu toate acestea, în timp ce organizațiile internaționale și guvernele naționale au acceptat rolul fundamental al cooperării civili-militari prin desfășurarea de cursuri suplimentare de educație și de formare pentru personalul CIMIC, există încă multe de făcut pentru a atinge eficiența maximă a structurilor CIMIC, dar și pentru a îmbunătăți coordonarea și cooperarea în domeniu – condiții necesare pentru realizarea obiectivelor misiunii. Astfel, pregătirea integrată pentru personalul militar și pentru actorii civili constituie un alt element dominant, care ar putea crește în mod semnificativ eficiența cooperării civili-militari.

În esență, dezvoltarea și punerea în aplicare a contribuțiilor statelor membre ale NATO la doctrina comună civili-militari va fi un efort pe termen lung. Alianța intenționează să revizuiască întreaga capacitate a sa de a lucra și de a coordona îndeaproape cu toți partenerii și cu actorii internaționali integrați în sistemul de operare civili-militari, de a realiza un acord de durată, bazat pe încredere și pe respect între comandanții militari de la nivel strategic, operativ și tactic.

Ca un ultim punct, relația civili-militari este dependentă de abilitățile personale ale militarilor, alegerea atentă a personalului și instruirea conștiincioasă a acestora pot conduce la dezvoltarea eficienței și a capacităților de a efectua activitățile

de cooperare civili-militari cu succes, chiar dacă aceasta nu exprimă soluția la toate preocupările.

NOTE:

1 The civil environment implies a lot of ethnic, religious, ideological and technological problems, which require solutions in societies disturbed by conflicts, disasters or humanitarian disasters. *AJP-3.19, Allied Joint Doctrine for Civil-Military Cooperation*, 2018, pp. 1-2.

2 Remarks at Annapolis to the Graduating Class of the United States Naval Academy- June 7, 1961, <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/index.php?pid=8181>, accessed at 13 January 2019.

3 General Special Representative of the Secretary.

4 Non-Article 5 Crisis Response Operations.

5 *** *Doctrina pentru cooperarea civili-militari (CIMIC)*, București, 2013, p. 27.

6 *Ibidem*, p. 27.

7 *** *Ordonanța de Urgență a Guvernului, nr. 21, din 16 martie 2017, pentru completarea art. 2 alin.(1) din Legea nr. 121/2011 privind participarea forțelor armate la misiuni și operații în afara teritoriului statului român*, p. 34.

8 *** *Manualul pentru cooperarea civili-militari (CIMIC)*, București, 2015, p. 14.

9 *Ibidem*.

10 *AJP-3.4.9, Allied Joint Doctrine for Civil-Military Cooperation*, NATO Standardization Agency (NSA), February, 2013.

BIBLIOGRAFIE

*** *Doctrina pentru cooperarea civili-militari (CIMIC)*, București, 2013.

*** *Manualul pentru cooperarea civili-militari (CIMIC)*, București, 2015.

*** *AJP-3.4.9, Allied Joint Doctrine for Civil-Military Cooperation*, NATO Standardization Agency (NSA), noiembrie, 2018.

*** *Ordonanța de Urgență a Guvernului, nr. 21, din 16 martie 2017, pentru completarea art. 2 alin.(1) din Legea nr. 121/2011 privind participarea forțelor armate la misiuni și operații în afara teritoriului statului român*.

Stijn Pz. van Weezel, *NATO's Comprehensive Approach. CIMIC branch focuses on civilian-military cooperation*, Per Concordiam, Journal of European Security and Defense Issues, vol. 1/ issue 4, George C. Marshall European Center for Security Studies.

<http://www.presidency.ucsb.edu>

<http://www.ccmr.org>

<http://www.cdnpeacekeeping.ns.ca>

<http://www.nato.int>